

Minislovníček autorů

Georg Gordon Byron
1788 – 1824
anglický básník

Johann Wolfgang Goethe
1749 – 1832
německý básník

Heinrich Heine
1797 – 1856
německý básník a prozaik

Michail Jurjevič Lermontov
1814 – 1841
ruský básník, romanopisec a dramatik

Edgar Allan Poe
1809 – 1849
americký básník a prozaik

Alexandr Sergejevič Puškin
1799 – 1837
ruský básník, prozaik a dramatik

Rainer Maria Rilke
1875 – 1926
německý básník, pražský rodák

Friedrich Schiller
1759 – 1805
německý básník a dramatik

Milý žíznivý čtenáři,

dobré víno, stejně jako dobré verše, nestárne. Máš-li tedy žízeň *po poezii*, nastav svou sklenici! Na stole stojí lahev archivního vína, ročník 18..., lahodný nápoj, který stáčeli slavní mistři starých časů. Z jeho závratné chuti se točila hlava generacím našich předků a mnozí znalci se v průběhu let pokoušeli servírovat tuto delikatesu tak, aby z ní mohli mít požitek i česky mluvící milovníci veršů. Tímto bych se chtěl ve vši skromnosti připojit k jejich početnému zástupu.

Práce na překladech pro mě byla dobrodružstvím jazyka, nad jehož bohatstvím jsem stále znovu a znovu žasnul. I u básní mnohokrát (a znamenitě) přeložených se vždy najde ještě další možnost, jiná cesta. Hledání této nové, vlastní cesty mi přinášelo radost a uspokojení. To je, přiznávám, hlavní důvod, proč jsem překladem básní starých mistrů tak rád zabýval: dělal jsem to, protože mě to bavilo.

Děkuju všem, kteří mi při překladech pomáhali, především vzhledem k mé omezené cizojazyčné výbavě.

Nedávejte staré víno do nových měchů, varuje Ježíš v evangeliu. Doufám, milý labužníku, že víno, které ti předkládám, si i v novém balení uchovalo jiskru a vůni a neztratilo kouzlo své omamné chuti.

Na zdraví!

Král duchů

Johann Wolfgang Goethe

Zní nocí a větrem kopyt hlas;
Kdo jede domů v tak pozdní čas?
To otec se vrací s chlapcem tmou,
Bezpečně drží ho na rukou.

Můj synku, proč tiskneš se ke mně blíž?
Je tu král duchů, nevidíš?
Má korunu, žezlo a bílý šat. –
To je cár mlhy jen, noční chlad. –

„Chlapečku hezký, pojď jen k nám!
Tisíce krásných her já znám;
Má zahrada pestrá, samý květ,
S mou matkou budeš si vyprávět.“

Neslyšíš, tatínku, jeho hlas?
Král duchů mi šeptá a slibuje zas. –
Buď klidný, můj chlapče, neměj strach;
To vítr šelestí v korunách. –

„Chceš, chlapče milý, se mnou jít?
Mé dcerky tě chtějí potěšit;
Mé dcerky hlídají půlnoční Rýn
A ztiší tě tancem a zpíváním svým.“

Tatínku, táto, ty nevidíš snad
Královy dcerky tam u řeky stát? –
Vidí je, chlapče, oči mé:
Jsou to jen vrby šedivé. –

„Můj jsi jen, můj, chci tě v království
svém;
Ty jít se mnou musíš, ať v dobrém, či
v zlém.“
Ach tatínku můj, bolest veliká!
Král duchů teď se mě dotýká! –

Zděsí se otec, v trysk se dá,
V náručí dítě mu nařiká,
Do dvora z posledních dojel sil;
Na jeho rukou syn mrtvý byl.

Erlkönig

Johann Wolfgang Goethe

Wer reitet so spät durch Nacht und Wind?
Es ist der Vater mit seinem Kind;
Er hat den Knaben wohl in dem Arm,
Er faßt ihn sicher, er hält ihn warm.

Mein Sohn, was birgst du so bang dein
Gesicht? -
Siehst, Vater, du den Erlkönig nicht?
Den Erlenkönig mit Kron und Schweif? -
Mein Sohn, es ist ein Nebelstreif. -

"Du liebes Kind, komm, geh mit mir!
Gar schöne Spiele spiel ich mit dir;
Manch bunte Blumen sind an dem Strand,
Meine Mutter hat manch gülden Gewand."

Mein Vater, mein Vater, und hörest du
nicht,
Was Erlenkönig mir leise verspricht? -
Sei ruhig, bleibe ruhig, mein Kind;
In dürren Blättern säuselt der Wind. -

Willst, feiner Knabe, du mit mir gehn?
Meine Töchter sollen dich warten schön;
Meine Töchter führen den nächtlichen
Reihn,
Und wiegen und tanzen und singen dich
ein."

Mein Vater, mein Vater, und siehst du
nicht dort
Erlkönigs Töchter am düstern Ort? -
Mein Sohn, mein Sohn, ich seh es genau:
Es scheinen die alten Weiden so grau. -

"Ich liebe dich, mich reizt deine schöne
Gestalt;
Und bist du nicht willig, so brauch ich
Gewalt."
Mein Vater, mein Vater, jetzt faßt er mich an!
Erlkönig hat mir ein Leids getan! -

Dem Vater grauset, er reitet geschwind,
Er hält in Armen das ächzende Kind,
Erreicht den Hof mit Mühe und Not;
In seinen Armen das Kind war tot.

Rybář

Johann Wolfgang Goethe

Pěnila voda, kypěla,
sám rybář u ní stál,
do vlnek hleděl zvesela,
udici sledoval.
A jak se díval, jak tam stál,
zvedly se vody výš;
z nich vyšla víla překrásná,
jak nikdy nevidíš.

Půl zpívala, půl mluvila:
„Proč vábíš družky mé
a z chladných vod je posíláš
do záře palčivé?
Ach kdybys znal mých rybek říš,
tam na dně vodní svět,
hned dolů se mnou sestoupíš
a nechtěl bys víc zpět.

Nechodí snad i slunce spát
do lože na moři?
Není snad hezčí mnohokrát,
když z něj se vynoří?
Což neláká tě hlubin zář,
ten věčný modrý třpyt?
Což neláká tě svoji tvář
v hlubinách ovlažit?“

Kypěla voda, pěnila,
nohy mu omývá;
tu srdce se mu zmocnila
myšlenka mámivá.
Půl mluvila, půl zpívala,
svou náruč zvedla vstříc;
půl stáhla jej tam, půl se potopil sám
a nezřeli ho víc.

Der Fischer

Johann Wolfgang Goethe

Das Wasser rauscht', das Wasser schwoll,
Ein Fischer saß daran,
Sah nach dem Angel ruhevoll,
Kühl bis an's Herz hinan.
Und wie er sitzt und wie er lauscht,
Teilt sich die Flut empor;
Aus dem bewegten Wasser rauscht
Ein feuchtes Weib hervor.

Sie sang zu ihm, sie sprach zu ihm:
"Was lockst du meine Brut
Mit Menschenwitz und Menschenlist
Hinauf in Todesglut?
Ach wüßtest du, wie's Fischlein ist
So wohlig auf dem Grund,
Du stiegst herunter, wie du bist,
Und würdest erst gesund.

Labt sich die liebe Sonne nicht,
Der Mond sich nicht im Meer?
Kehrt wellenatmend ihr Gesicht
Nicht doppelt schöner her?
Lockt dich der tiefe Himmel nicht,
Das feuchtverklärte Blau?
Lockt dich dein eigen Angesicht
Nicht her in ew'gen Tau?"

Das Wasser rauscht', das Wasser schwoll,
Netz' ihm den nackten Fuß;
Sein Herz wuchs ihm so sehnsuchtsvoll,
Wie bei der Liebsten Gruß.
Sie sprach zu ihm, sie sang zu ihm;
Da war's um ihn gescheh'n:
Halb zog sie ihn, halb sank er hin,
Und ward nicht mehr geseh'n.

Poutníková noční píseň

Johann Wolfgang Goethe

Nad hradbami lesa
Všude klid,
Od země po nebesa
Neslyšíš znít
Ni jediný hlas;
Ztichli i ptáčkové milí.
Počkej jen, v chvíli
Spočineš zas.

Růžička

Johann Wolfgang Goethe

Stála růže šípková,
planá růže v poli;
byla svěží, nachová,
kvetla krásou doslova
na hory i doly.
Růže, růže růžová,
planá růže v poli.
Chtěl si chlapec růži vzít,
planou růži v poli.
„Já tě, růže, musím mít!“
„Nezkoušej se přiblížit,
moje krása bolí!“
Růže, růže růžová,
planá růže v poli.
A ten chlapec svéhlavý
utrhne ji v poli;
ať ho růže zbolaví,
ostny dlaně zkraví,
chlapec nepovolí.
Růže, růže růžová,
planá růže v poli.

Wanderers Nachtlid

Johann Wolfgang Goethe

Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde.
Warte nur, balde
Ruhest du auch.

Heidenröslein

Johann Wolfgang Goethe

Sah ein Knab ein Röslein steh'n
Röslein auf der Heiden
War so jung und war so schön
Lief er schnell es nah zu seh'n
sah's mit vielen Freuden
Röslein, Röslein, Röslein rot
Röslein auf der Heiden
Knabe sprach: "Ich breche dich,
Röslein auf der Heiden."
Röslein sprach: "Ich steche dich,
Daß du ewig denkst an mich,
Und ich will's nicht leiden."
Röslein, Röslein, Röslein rot,
Röslein auf der Heiden.
Und der wilde Knabe brach
's Röslein auf der Heiden;
Röslein wehrte sich und stach,
Half ihm doch kein Weh und Ach,
Mußt es eben leiden.
Röslein, Röslein, Röslein rot,
Röslein auf der Heiden.

Hledač pokladů

Johann Wolfgang Goethe

Kapsu prázdnou, chorý žalem,
Léta má se po dnech vlekla.
„Chudoba je dítě pekla,
Bohatství je rajský zpěv!“
Abych dal své bídě vale,
Šel jsem hledat v zemi zlato.
„Svoji duši dám ti za to!“
Inkoust byla moje krev.

Pevně stál jsem vprostřed kruhu,
Ohněm vyzval pekelné síly,
Přidal hnát a černobílí,
Zapřísáhl temnou moc,
Ať sem vyšle svého sluhu.
Pak jsem začal kopat v zemi,
Kde jsem tušil poklad cenný:
Černá, bouřná byla noc.

A já spatřil světlo v dáli,
Dávnou hvězdu z hlubin času;
Sítila však ve svém jasu;
Půlnoc byla, chvíle čar.
A mé oči začla pálit
Jasná záře z bájně říše;
Linula se z plné číše,
Sličný hoch mi nesl dar.

Mírné oči, věnec z kvítí
Půvabnou mu hlavu zdobí;
Záře plála od nádoby,
S kterou v ruce vstoupil v kruh.
A podal mi pohár k pití;
Tu si říkám: „Ten hoch milý
Není poslem temné síly,
Nemůže snad být zlý duch.“

„Vypij čistou sílu k žití!
Pak pochopíš poučení,
V tomto místě štěstí není,
Nikdy víc se nevracej.
V zemi poklad neleží ti.
Denní práce! Večer hosti!
Všední život při radosti!
Zaklínadlo nové měj.“

Der Schatzgräber

Johann Wolfgang Goethe

Arm am Beutel, krank am Herzen,
Schleppt' ich meine langen Tage.
"Armut ist die größte Plage,
Reichtum ist das höchste Gut!"
Und zu enden meine Schmerzen,
Ging ich, einen Schatz zu graben.
"Meine Seele sollst du haben!"
Schrieb ich hin mit eigenem Blut.

Und so zog ich Kreis um Kreise,
Stellte wunderbare Flammen,
Kraut und Knochenwerk zusammen:
Die Beschwörung war vollbracht.
Und auf die gelernte Weise
Grub ich nach dem alten Schatze
Auf dem angezeigten Platze:
Schwarz und stürmisch war die Nacht.

Und ich sah ein Licht von weiten,
Und es kam gleich einem Sterne
Hinten aus der fernsten Ferne,
Eben als es zwölf schlug.
Und da galt kein Vorbereiten.
Heller ward's mit einem Male
Von dem Glanz der vollen Schale,
Die ein schöner Knabe trug.

Holde Augen sah ich blinken
Unter dichtem Blumenkranze;
In des Trankes Himmelsglanze
Trat er in den Kreis herein.
Und er hieß mich freundlich trinken;
Und ich dacht': "Es kann der Knabe
Mit der schönen, lichten Gabe
Wahrlich nicht der Böse sein."

"Trinke Mut des reinen Lebens!
Dann verstehst du die Belehrung,
Kommst, mit ängstlicher Beschwörung,
Nicht zurück an diesen Ort.
Grabe hier nicht mehr vergebens.
Tages Arbeit! Abends Gäste!
Saure Wochen! Frohe Feste!
Sei dein künftig Zauberwort."

Tanec mrtvých

Johann Wolfgang Goethe

Na věži hlásný se rozhlíží tmou,
Zrak na hřbitov dolů mu padne;
Co hrobů tu spí v řadách za sebou;
Je z měsíce světlo jak za dne.
Tu pohne se hrob a ostatní pak,
Tu žena, tu muž z nich vstanou jen tak
V plandavé košili bílé.

Jen protáhnou údy, k své potěše hned
Si na tanec protějšek shání,
Boháč i chudá a dívka i kmet;
Však košile v tanci jim brání.
A že stud pro ně nic neplatí dnes,
Rázem je setřesou, než začne ples,
Na tmavé pahrbky hrobů.

Už noha se hne, druhá poskočí s ní
V tom pitvorném půlnočním bále;
Odevšud praskot a klapání zní
Jak dřeva lámání stálé.
To vše se hlásnému tak směšné zdá;
Tu mu snad ďábel sám našeptá:
„Běž! vezmi jim jedno z těch pláten.“

Byl z myšlenky čin! A pak rychle se skrýt
Za svěcenou kostelní branou.
Stále se rozlévá měsíční svit
Na strašlivou podívanou.
Pak náhle ztratí se ten a zas ten,
Oblečen vnoří se pod chladnou zem
A šup! Už je ukrytý trávou.

Jen jeden tu tápe a klopýtá dál,
Zpět nemůže do mrtvých říše;
Však sotva kdo z druhů mu košili vzal,
On tuší svůj oblek tam výše.
Už lomcuje branou, už cíli je blíž,
Pryč ho však odmrští lesknoucí kříž,
Kovová ozdoba brány.

Der Totentanz

Johann Wolfgang Goethe

Der Türmer, der schaut zumitten der Nacht
Hinab auf die Gräber in Lage;
Der Mond, der hat alles ins Helle gebracht;
Der Kirchhof, er liegt wie am Tage.
Da regt sich ein Grab und ein anderes dann:
Sie kommen hervor, ein Weib da, ein Mann,
In weißen und schleppenden Hemden.

Das reckt nun, es will sich ergetzen sogleich,
Die Knöchel zur Runde, zum Kranze,
So arm und so jung und so alt und so reich;
Doch hindern die Schleppen am Tanze.
Und weil hier die Scham nun nicht weiter
gebeut,
Sie schütteln sich alle, da liegen zerstreut
Die Hemdelein über den Hügeln.

Nun hebt sich der Schenkel, nun wackelt das
Bein,
Gebärden da gibt es vertrackte;
Dann klippert's und klappert's mitunter hinein,
Als schlüg' man die Hölzlein zum Takte.
Das kommt nun dem Türmer so lächerlich vor;
Da raunt ihm der Schalk, der Versucher, ins Ohr:
"Geh! hole dir einen der Laken."

Getan wie gedacht! und er flüchtet sich schnell
Nun hinter geheiligte Türen.
Der Mond und noch immer er scheint so hell
Zum Tanz, den sie schauderlich führen.
Doch endlich verlieret sich dieser und der,
Schleicht eins nach dem andern gekleidet
einher,
Und husch! ist es unter dem Rasen.

Nur einer, der trippelt und stolpert zuletzt
Und tappet und grapst an den Gräften;
Doch hat kein Geselle so schwer ihn verletzt,
Er wittert das Tuch in den Lüften.
Er rüttelt die Turmtür, sie schlägt ihn zurück,
Geziert und gesegnet, dem Türmer zum Glück;
Sie blinkt von metallenen Kreuzen.

Svůj rubáš mít musí, ten nedá mu spát,
Bez váhání k věži se vrhá;
Po gotických ozdobách v blízkosti vrat
Jak pavouk výš leze a šplhá.
Ach běda buď hlásnému, zle je s ním teď!
Kus po kuse zdolává nebožtík zed'
Po kamenných výčnělcích vzhůru.

Hlásný, ten zbledne a začne se chvět,
Teď hrůzou až dech se mu ztají -
Ten rubáš, co hodit chtěl mrtvému zpět,
Se zachytil na střechy kraji.
Už oblaka zahalí měsíční jas,
Zvon jedenkrát vydá svůj mohutný hlas
A kostlivec k zemi se sype.

Čarodějův učeň

Johann Wolfgang Goethe

Čaroděj, můj mistr starý,
Vytáhl dnes paty z domu!
A teď budou jeho čáry
Pěkně po mém skákat k tomu.
Zaklínadla tajná
Z tlusté knihy znám,
Kouzla nepoddajná
Záhy osedlám.

Spěchej! spēchej,
Hni se přece
Kvapem k řece
A pak směle
Divotvorným proudem nechej
Natéct vodu do koupele.

Das Hemd muß er haben, da rastet er nicht,
Da gilt auch kein langes Besinnen;
Den gotischen Zierat ergreift nun der Wicht
Und klettert von Zinne zu Zinnen.
Nun ist's um den armen, den Türmer getan!
Es ruckt sich von Schnörkel zu Schnörkel
hinan,
Langbeinigen Spinnen vergleichbar.

Der Türmer erleichet, der Türmer erbebt,
Gern gäb' er ihn wieder, den Laken.
Da häkelt - jetzt hat er am längsten gelebt -
Den Zipfel ein eiserner Zacken.
Schon trübet der Mond sich verschwindenden
Scheins,
Die Glocke, sie donnert ein mächtiges Eins,
Und unten zerschellt das Gerippe.

Der Zauberlehrling

Johann Wolfgang Goethe

Hat der alte Hexenmeister
Sich doch einmal wegbegeben!
Und nun sollen seine Geister
Auch nach meinem Willen leben.
Seine Wort' und Werke
Merkt ich und den Brauch,
Und mit Geistesstärke
Tu' ich Wunder auch.

Walle! walle
Manche Strecke,
Daß, zum Zwecke,
Wasser fließe,
Und mit reichem, vollem Schwalle
Zu dem Bade sich ergieße.

Čáry máry, koště, ke mně!
Obleč staré hadry zdůli;
V služebníka hned se přeměň,
Budeš plnit moji vůli!
Nahoře měj hlavu,
Nohy dole měj,
K šumícímu splavu
S vědrem uháněj!

Spěchej! spēchej,
Hni se přece
Kvapem k řece
A pak směle
Divotvorným proudem nechej
Natéct vodu do koupele.

Hle, už pádí dolů k brodu,
V řece vědrem čeří vlny,
Bleskem nazpět nese vodu,
Už je tady okov plný.
A zas k řece pílí!
Chvátá velice!
Naplní se v chvíli
Mísy, konvice!

Ustaň v práci,
Koště milé!
Ve svém díle
Vše jsi zvládlo! –
Ach, má paměť čarovací!
Jak jen znělo zaklínadlo!?

Ach, to slovo, jehož mocí
Zpět se vrátí, co dřív bylo.
Ach, proč stále vodu nosí!
Kéž by ses zas přeměnilo!
Znovu dál a dále
Vodou smáčí mě,
Proud se valí stále
Jako povodně.

Nemůžu ho
Déle nechat;
Musím spēchat,
Jej se chopit!
Strach mě tíží, zrádný sluho,
Jak se doma neutopit!

Und nun komm, du alter Besen!
Nimm die schlechten Lumpenhüllen!
Bist schon lange Knecht gewesen;
Nun erfülle meinen Willen!
Auf zwei Beinen stehe,
Oben sei ein Kopf!
Eile nun und gehe
Mit dem Wassertopf!

Walle! walle
Manche Strecke,
Daß, zum Zwecke,
Wasser fließe
Und mit reichem, vollem Schwalle
Zu dem Bade sich ergieße.

Seht, er läuft zum Ufer nieder;
Wahrlich! ist schon an dem Flusse,
Und mit Blitzesschnelle wieder
Ist er hier mit raschem Gusse.
Schon zum zweiten Male!
Wie das Becken schwillt!
Wie sich jede Schale
Voll mit Wasser füllt!

Stehe! stehe!
Denn wir haben
Deiner Gaben
Vollgemessen! -
Ach, ich merk es! Wehe! wehe!
Hab ich doch das Wort vergessen!

Ach, das Wort, worauf am Ende
Er das wird, was er gewesen.
Ach, er läuft und bringt behende!
Wärst du doch der alte Besen!
Immer neue Güsse
Bringt er schnell herein,
Ach! und hundert Flüsse
Stürzen auf mich ein.

Nein, nicht länger
Kann ich's lassen;
Will ihn fassen.
Das ist Tücke!
Ach! nun wird mir immer bänger!
Welche Miene! welche Blicke!

I ty metlo zpropadená!
Má být z domu rybník tady?
Vody málem po kolena,
Přes práh proudí vodopády.
Koště neposedné,
Poslyš rozkaz můj!
Jak se můj hlas zvedne,
Zastav se a stůj!

Že ta metla
Nepřestane?
Ať se stane
To, co musí;
Už se tu dost dlouho pletla.
Přeseknu ji na dva kusy!

Vida, už sem zase kvapí!
Za dveře se honem schovám,
Jak jen vstoupí, hned ji lapím,
Sekyrou ji převychovám.
Správná trefa, hola!
Teď už bude klid!
Dokázal jsem trolla
Naráz rozpůlit!

Běda! běda!
Každá půle
K mojí smůle
Jako sluha
Ze země se rázem zvedá!
Jedna půle jako druhá!

A už běží! Dům se topí,
Stále víc se vody leje.
Je tu hůř než za potopy!
Ach, můj pane! Slyš mě! Zle je!
Sláva, pán je tady!
Nezbývá mi síl!
Nevím si s tím rady,
Co jsem vykouzčil.

„Nechte lití,
Metly divé!
Jako dřívě
Podle práva
K původnímu živobyetí
Váš mistr vás povolává.“

O du Ausgeburt der Hölle!
Soll das ganze Haus ersaufen?
Seh ich über jede Schwelle
Doch schon Wasserströme laufen.
Ein verruchter Besen,
Der nicht hören will!
Stock, der du gewesen,
Steh doch wieder still!

Willst's am Ende
Gar nicht lassen?
Will dich fassen,
Will dich halten
Und das alte Holz behende
Mit dem scharfen Beile spalten.

Seht, da kommt er schleppend wieder!
Wie ich mich nur auf dich werfe,
Gleich, o Kobold, liegst du nieder;
Krachend trifft die glatte Schärfe.
Wahrlich! brav getroffen!
Seht, er ist entzwei!
Und nun kann ich hoffen,
Und ich atme frei!

Wehe! wehe!
Beide Teile
Stehn in Eile
Schon als Knechte
Völlig fertig in die Höhe!
Helft mir, ach! ihr hohen Mächte!

Und sie laufen! Naß und nasser
Wird's im Saal und auf den Stufen.
Welch entsetzliches Gewässer!
Herr und Meister! hör mich rufen! -
Ach, da kommt der Meister!
Herr, die Not ist groß!
Die ich rief, die Geister,
Werd ich nun nicht los.

"In die Ecke,
Besen! Besen!
Seid's gewesen.
Denn als Geister
Ruft euch nur, zu seinem Zwecke
Erst hervor der alte Meister."

Óda na radost

Friedrich Schiller

Radosti, ty perlo z ráje,
průzračná a zářivá,
naše duše blažená je
tam, kde jas tvůj sídlo má.
Ruku v ruce pojd' me přece
pod radosti křídla žít;
v ní je smysl existence,
radost dávat, radost mít.

Sbor

Do objetí pojd'te s námi,
miliony, ze všech stran!
Sláva, bratři- dobrý Pán
musí sídlit nad hvězdami.

Přátelství kdo poznal krásu,
co je láska, zná a ví,
ať k nám sílu svého hlasu
připojí v zpěv jásavý!
Ba i kdo by v zemi celé
jednu duši milou znal!
A kdo má jen nepřátele,
stranou musí zůstat dál!

Sbor

Duní zemí hymnus vděčný,
láskou zpívá každý tvor!
K nebi stoupá mocný chór,
kde Bůh sídlí nekonečný.

Vše, co dýchá, vše, co žije
matce Zemi v náručí,
zlé i dobré radost pije,
radost z jeho písňě zní.
Přítel věrný, sladká réva,
nápoj z ráje, Boží chrám,
světu do žil rozkoš vlévá,
políbení dává nám.

Sbor

Na kolena zástup klesá,
milionů zazní hlas.
Chvála tvůrci věčných krás
stoupá vzhůru na nebesa.

Ode an die Freude

Friedrich Schiller

Freude, schöner Götterfunken
Tochter aus Elisium,
Wir betreten feuertrunken
Himmlische, dein Heiligthum.
Deine Zauber binden wieder,
was der Mode Schwerd geteilt;
Bettler werden Fürstenbrüder,
wo dein sanfter Flügel weilt.

Chor

Seid umschlungen, Millionen!
Diesen Kuß der ganzen Welt!
Brüder - über'm Sternenzelt
muß ein lieber Vater wohnen.

Wem der große Wurf gelungen,
eines Freundes Freund zu sein;
wer ein holdes Weib errungen,
mische seinen Jubel ein!
Ja - wer auch nur eine Seele
sein nennt auf dem Erdenrund!
Und wer's nie gekonnt, der stehle
weinend sich aus diesem Bund!

Chor

Was den großen Ring bewohnt,
huldige der Sympathie!
Zu den Sternen leitet sie,
Wo der Unbekannte tronet.

Freude trinken alle Wesen
an den Brüsten der Natur,
Alle Guten, alle Bösen
folgen ihrer Rosenspur.
Küße gab sie uns und Reben
einen Freund, geprüft im Tod.
Wollust ward dem Wurm gegeben,
und der Cherub steht vor Gott.

Chor

Ihr stürzt nieder, Millionen?
Ahndest du den Schöpfer, Welt?
Such ihn überm Sternenzelt,
über Sternen muß er wohnen.

V radosti tkví věčná síla,
v moudrých knihách psáno je,
která kola roztočila
nebeského orloje.
Z drobných klíčků loudí květy,
z dálných sluncí září z nich,
marné hledat její světy
u hvězdářů bláhových.

Sbor

V jejím jménu světem jděte,
jak ta slunce oblohou,
vzhůru, bratři, cestou tou,
s radostí v ní uspějete.

Na zrcadle pravdy čisté
hledajícím úsměv dá.
K strmé hoře ctnosti lidské
jde s ní cesta útrpná.
Z horských štítů víry živé
vlajky její uzříš vlát,
přeše hroby pomíjivé
ji na nebes kůru stát.

Sbor

K lepším světům neste strasti,
miliony, s odvahou!
Bůh vám odměnu dá svou,
věčnou radost v rajske vlasti.

Bohu člověk těžko splatí,
jak je krásné v ráji být.
Žal a bída ať se ztratí
k radosti se připojit.
Zášť a pomsta půjdou stranou,
nepřátelům odpusť zas,
žádné slzy nepokanou,
žádný žal, jenž trápí nás.

Sbor

Láska smaže naše viny!
Usmířen je každý hřích!
Sláva, bratři, v nebesích
soudí nás Bůh milostivý.

Freude heißt die starke Feder
in der ewigen Natur.
Freude, Freude treibt die Räder
in der großen Weltenuhr.
Blumen lockt sie aus den Keimen,
Sonnen aus dem Firmament,
Sphären rollt sie in den Räumen,
die des Sehers Rohr nicht kennt.

Chor

Froh, wie seine Sonnen fliegen,
durch des Himmels prächtigen Plan,
laufet, Brüder, eure Bahn,
freudig wie ein Held zum Siegen.

Aus der Wahrheit Feuerspiegel
lächelt sie den Forscher an.
Zu der Tugend steilem Hügel
leitet sie des Dulders Bahn.
Auf des Glaubens Sonnenberge
sieht man ihre Fahnen wehn,
Durch den Riß gesprengter Särge
sie im Chor der Engel stehn.

Chor

Duldet mutig, Millionen!
Duldet für die beßre Welt!
Droben überm Sternenzelt
wird ein großer Gott belohnen.

Göttern kann man nicht vergelten,
schön ists, ihnen gleich zu sein.
Gram und Armut soll sich melden,
mit den Frohen sich erfreun.
Groll und Rache sei vergessen,
unserm Todfeind sei verziehn,
Keine Thräne soll ihn pressen,
keine Reue nage ihn.

Chor

Unser Schuldbuch sei vernichtet!
ausgesöhnt die ganze Welt!
Brüder- überm Sternenzelt
richtet Gott, wie wir gerichtet.

Radost tryská, proud se valí,
z hroznů krev se v číši skví,
mírnost pijí kanibali,
odvahu žít zoufalství --
vzhůru, bratři, v úctě stůjme,
když se zvedá plná číš,
v ní své díky obětujeme
předobrému Bohu výš.

Sbor

Jemuž hvězdy k chvále září,
jemuž v ráji zpěv zní již,
předobrému Bohu výš,
číši vína svaté tváři!

Pevnou sílu pro trpící,
nevinnému právo dát,
zlým i dobrým pravdu říci,
rovným slovem přísahat,
hrdou tvář před světa králi –
to je, bratři, svatý řád, –
slávu, kdo čest zachovali,
lži a falši zánik, pád!

Sbor

V kruhu věrných připijme si,
na svém slibu hledme stát,
s číši vína přísahat,
přisahejme při nebesích!

Spásu před zlem, co nás drtí,
velkodušný k zlému být,
naději až na práh smrti,
milost v Božím soudu vzít!
Však i mrtví v život svatý
na věčnosti vstanou z már!
Hříšným budou viny sňaty,
zhasne pekla zhoubný žár.

Sbor

Můžem, bratři, bez strachu
věčným spánkem spočinout!
Kéž nás čeká mírný soud
z Božích úst, až vstanem z prachu!

Freude sprudelt in Pokalen,
in der Traube goldnem Blut
trinken Sanftmut Kannibalen,
Die Verzweiflung Heldenmut --
Brüder, fliegt von euren Sitzen,
wenn der volle Römer kreist,
Laßt den Schaum zum Himmel sprützen:
Dieses Glas dem guten Geist.

Chor

Den der Sterne Wirbel loben,
den des Seraphs Hymne preist,
Dieses Glas dem guten Geist
überm Sternenzelt dort oben!

Festen Mut in schwerem Leiden,
Hülfe, wo die Unschuld weint,
Ewigkeit geschwornen Eiden,
Wahrheit gegen Freund und Feind,
Männerstolz vor Königstronen
Brüder, gält es Gut und Blut, -
Dem Verdienste seine Kronen,
Untergang der Lügenbrut!

Chor

Schließt den heiligen Zirkel dichter,
schwört bei diesem goldnen Wein:
Dem Gelübde treu zu sein,
schwört es bei dem Sternenrichter!

Rettung von Tirannenketten,
Großmut auch dem Bösewicht,
Hoffnung auf den Sterbebetten,
Gnade auf dem Hochgericht!
Auch die Toten sollen leben!
Brüder trinkt und stimmt ein,
Allen Sündern soll vergeben,
und die Hölle nicht mehr sein.

Chor

Eine heitre Abschiedsstunde!
süßen Schlaf im Leichentuch!
Brüder - einen sanften Spruch
Aus des Todtenrichters Munde!

Rukavička

Friedrich Schiller

Čekal před lvince branou
Na hry a podívanou
František král,
A kolem něj mocní říše,
A na balkoně výše
Vějíř dam stál.

A na znamení krále
Se otevřou dveře malé
A v tichu, v kterém tuhne krev,
Sem vstoupí lev
A mlčky hledí
Na ty, kdo kolem sedí,
A dlouze zívá,
Až chvěje se hřívá,
A potom rázem
Ulehne na zem.
A král pokyne zase,
Tu druhá mříž se hne
A hned skokem jen
Vyběhne
V divoké kráse
Prouhatý tygr ven.
Jak jen lva zavětřil,
Zařve ze všech sil
A švihne ocasem
O pevnou zem,
Zavlní jazykem,
Objede kruhy dva
Okolo lva,
Prská a vrčí;
Pak stranou se skrčí,
Hrozivě zívne.

Král znovu prstem kývne
A do arény se vyřítí
Dva leopardi skvrnití
A oboří se na tygra;
To zuřivá je hra;
Ten prackou sekne, kožich zzeží
A k tomu ještě lev
Vydá svůj řev
A klid zas náhle začne;
Ty kočky krvelačné
Podrážděné tu v kruhu leží.

Tu shůry z ručky ladné
Sem rukavička spadne,
Půl mezi lva a tygra hned
Tam doprostřed.

Der Handschuh

Friedrich Schiller

Vor seinem Löwengarten,
Das Kampfspiel zu erwarten,
Saß König Franz,
Und um ihn die Großen der Krone,
Und rings auf hohem Balkone
Die Damen in schönem Kranz.

Und wie er winkt mit dem Finger,
Auf tut sich der weite Zwinger,
Und hinein mit bedächtigem Schritt
Ein Löwe tritt
Und sieht sich stumm
Rings um,
Mit langem Gähnen,
Und schüttelt die Mähnen
Und streckt die Glieder
Und legt sich nieder.
Und der König winkt wieder,
Da öffnet sich behend
Ein zweites Tor,
Daraus rennt
Mit wildem Sprunge
Ein Tiger hervor.
Wie der den Löwen erschaut,
Brüllt er laut,
schlägt mit dem Schweif
Einen furchtbaren Reif
Und recket die Zunge,
Und im Kreise scheu
Umgeht er den Leu
Grimmig schnurrend;
Drauf streckt er sich murrend
Zur Seite nieder.

Und der König winkt wieder,
Da speit das doppelt geöffnete Haus
Zwei Leoparden auf einmal aus,
Die stürzen mit mutiger Kampfbegier
Auf das Tigertier;
Das packt sie mit seinen grimmigen Tatzen,
Und der Leu mit Gebrüll
richtet sich auf – da wird's still,
Und herum im Kreis,
Von Mordsucht heiß,
Lagern sich die greulichen Katzen.

Da fällt von des Altans Rand
Ein Handschuh von schöner Hand
Zwischen den Tiger und den Leun
Mitten hinein.

A rytíř Delores uslyší
Smích panny Kunhuty ve výši:
„Jestli mě, pane, tak rád máte,
Jak mi to denně vyznáváte,
Přineste mi ji zpátky zase.“

A rytíř ihned k činu má se,
Do dvora k dravcům vstoupí branou,
Jde krokem smělým
A vezme šelmám zkoprnělým
Tu rukavičku vyšívanou.

A užaslí i zděšení
Sledují hosté vznešení,
Jak s kořistí se rytíř vrací sem.
A jejich jáсот nepomíjí,
Však láskyplným pohledem,
Že štěstí jeho přišel den,
Kunhuta panna se do něj vpíjí.
On rukavičku do tváře jí vmete:
„Svým díkem, paní, mě teď nedojmete“,
A v těžce chvíli opustí ji.

Loreley

Heinrich Heine

Já nevím, co v sobě jen tají
Můj dávný teskný sen,
Vzpomínka na starou báji
Nejde mi z hlavy ven.
Chladný stín řeku halí,
Kraj mizí do šera;
Zrůžoví vrchol skály
V červánkách večera.

Dívka s překrásnou tváří
Sedí tu nehnutě,
Vlasy jak zlato jí září,
Má šíjí labutě,
Tam dolů na proud se dívá,
Češe se na skrání,
Tesklivý nápěv si zpívá,
Jenž srdce podmaní.

Veslař, co v člunku klečí,
Zří zmámen její líc;
Nedbá na nebezpečí
A pluje zkáze vstříc.
Už útes loďku tísní,
Už plavce schvátí Rýn;
To Loreley svou písní
Ho strhla do hlubin.

Und zu Ritter Delorges spottender Weis'
Wendet sich Fräulein Kunigund:
„Herr Ritter, ist Eure Lieb' so heiß,
wie Ihr mir's schwört zu jeder Stund,
Ei, so hebt mir den Handschuh auf.“

Und der Ritter in schnellem Lauf
Steigt hinab in den furchtbaren Zwinger
Mit festem Schritte,
Und aus der Ungeheuer Mitte
Nimmt er den Handschuh mit keckem Finger.

Und mit Erstaunen und mit Grauen
Sehen's die Ritter und Edelfrauen,
Und gelassen bringt er den Handschuh zurück.
Da schallt ihm sein Lob aus jedem Munde,
Aber mit zärtlichem Liebesblick –
Er verheißt ihm sein nahes Glück –
Empfängt ihn Fräulein Kunigunde.
Und er wirft ihr den Handschuh ins Gesicht:
„Den Dank, Dame, begeh' ich nicht“,
Und verlässt sie zur selben Stunde.

Loreley

Heinrich Heine

Ich weiß nicht, was soll es bedeuten,
Daß ich so traurig bin,
Ein Märchen aus uralten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn.
Die Luft ist kühl und es dunkelt,
Und ruhig fließt der Rhein;
Der Gipfel des Berges funkelt,
Im Abendsonnenschein.

Die schönste Jungfrau sitzet
Dort oben wunderbar,
Ihr gold'nes Geschmeide blitzet,
Sie kämmt ihr goldenes Haar,
Sie kämmt es mit goldenem Kamme,
Und singt ein Lied dabei;
Das hat eine wundersame,
Gewalt'ge Melodei.

Den Schiffer im kleinen Schiffe,
Ergreift es mit wildem Weh;
Er schaut nicht die Felsenriffe,
Er schaut nur hinauf in die Höh'.
Ich glaube, die Wellen verschlingen
Am Ende Schiffer und Kahn,
Und das hat mit ihrem Singen,
Die Loreley getan.

Píseň o dukátech

Heinrich Heine

Ach, dukáty moje zlaté,
Kde se jenom ukrýváte?

Jste snad skryté v zlatých rybkách,
Co se lesknou nad poklady
V říčce tu a hned zas tady?

Jste snad skryté v zlatých kvítkách,
Co na louce bez ustání
Jasně jiskří v rose ranní?

Jste snad skryté v ptáčcích zlatých,
Co se vznáší modrou bání,
Slunce září obetkáni?

Jste snad skryté v hvězdách zlatých,
Co žhnou září mihotavou
Nočním nebem nad mou hlavou?

Ach! dukáty moje zlaté,
V bystré říčce neplavete,
V ranních lukách nejiskříte,
V povětrí se nevznášíte,
Na nebi se neskvějete –
Třímají vás ve své ruce
Lichváři a exekuce!

Lamentace

Heinrich Heine

Šťěstí je děvče neposedné,
Zdrží se méně, než sis přál;
Vypije čaj a už se zvedne,
Polibek letný a jde dál.
Madam Nešťestí proti tomu
Nabízí věrné objetí;
Nastěhuje se k tobě domů
A dlouhou šálu plete ti.

Das Lied von den Dukaten

Heinrich Heine

Meine güldenen Dukaten,
Sagt, wo seid ihr hingeraten?

Seid ihr bei den güldnen Fischlein,
Die im Bache froh und munter
Tauchen auf und tauchen unter?

Seid ihr bei den güldnen Blümlein,
Die auf lieblich grüner Aue
Funkeln hell im Morgentaue?

Seid ihr bei den güldnen Vöglein,
Die da schweifen glanzumwoben
In den blauen Lüften oben?

Seid ihr bei den güldnen Sternlein,
Die im leuchtenden Gewimmel
Lächeln jede Nacht am Himmel?

Ach! ihr güldenen Dukaten
Schwimmt nicht in des Baches Well',
Funkelt nicht auf grüner Au,
Schwebet nicht in Lüften blau,
Lächelt nicht am Himmel hell -
Meine Manichäer, traun!
Halten euch in ihren Klaun

Lamentationen

Heinrich Heine

Das Glück ist eine leichte Dirne
Und weilt nicht gern am selben Ort;
Sie streicht das Haar dir von der Stirne,
Und küßt dich rasch und flattert fort.
Frau Unglück hat im Gegenteile
Dich liebefest ans Herz gedrückt;
Sie sagt, sie habe keine Eile,
Setzt sich zu dir ans Bett und strickt.

Žebrákova píseň

Rainer Maria Rilke

Od domu k domu jdu stále sám,
ať slunce, déšť či mráz;
a své pravé ucho pokládám
do pravé dlaně zas.
Neznámý, zvláštní, jako klam
pak zdá se mi vlastní hlas.

Tu nevím sám, zda to volání
je cizí nebo mé.
Já křičím jen o smilování.
Básníkům o víc jde.

Nakonec oči pak zavírám
a před světem jsem skryt;
tu vypadá to, když tvář v dlani mám,
jak pokoj můj a klid.
Ať nemyslí lidé, že nemám kam
svou hlavu uložit.

Dívčí melancholie

Rainer Maria Rilke

Jak mladý rytíř z dávných let,
pár slov, co dnes už znáš.

Přišel. Tak umí přicházet
hlas bouře, jenž tě volá vpřed.
Šel dál. Tak zvonů hlas jak led
tě náhle nechá osamět
a Bůh se hluchým stal...
Pak výkřikem chceš zbořit svět,
a přec jen tiše hryzneš ret,
když v očích slzy máš.

Jak mladý rytíř z dávných let,
jenž válčit táhne v dál.

Měl úsměv vláčný jako med
a zářivý jak zlatý květ,
jak návrat z dálek domů zpět,
jak achát vzácný na pohled,
jak záblesk v tmách, jak amulet,
pár z knížky vět,
co pod polštář si dáš.

Das Lied des Bettlers

Rainer Maria Rilke

Ich gehe immer von Tor zu Tor,
verregnet und verbrannt;
auf einmal leg ich mein rechtes Ohr
in meine rechte Hand.
Dann kommt mir meine Stimme vor
als hätt ich sie nie gekannt.

Dann weiß ich nicht sicher wer da schreit,
ich oder irgendwer.
Ich schreie um eine Kleinigkeit.
Die Dichter schreien um mehr.

Und endlich mach ich noch mein Gesicht
mit beiden Augen zu;
wie's dann in der Hand liegt mit seinem
Gewicht
sieht es fast aus wie Ruh.
Damit sie nicht meinen ich hätte nicht,
wohin ich mein Haupt tu.

Mädchenmelancholie

Rainer Maria Rilke

Mir fällt ein junger Ritter ein
fast wie ein alter Spruch.

Der kam. So kommt manchmal im Hain
der große Sturm und hüllt dich ein.
Der ging. So läßt das Benedein
der großen Glocken dich allein
oft mitten im Gebet...
Dann willst du in die Stille schreien,
und weinst doch nur ganz leis hinein
tief in dein kühles Tuch.

Mir fällt ein junger Ritter ein,
der weit in Waffen geht.

Sein Lächeln war so weich und fein:
wie Glanz auf altem Elfenbein,
wie Heimweh, wie ein Weihnachtsschnein
im dunkeln Dorf, wie Türkisstein
um den sich lauter Perlen reihn,
wie Mondenschein
auf einem lieben Buch.

Plachta

Michail Jurjevič Lermontov

Sama se míhá plachta bílá
V blankytné pláni mořských vod!..
Co hledá jen? Proč opustila
Svůj přístav, zemi, pevný bod?...

Vítr ji smáčí, větrem vlaje,
V stěžni to skřípe, sténá kýl...
Běda té plachtě! zakletá je
A nezná štěstí, nemá cíl.

Pod ní proud modrých hlubin zpívá,
Nad ní se třpytí slunce svit...
A ona, vzpurná, bouří vzývá,
Jako by v bouřích jen byl klid!

Slavík a růže

Alexandr Sergejevič Puškin

V podvečerním sadu, když už den se uží,
Láskyplnou píseň zpívá slavík růži.
Ale růže spanilá ve své skvostné kráse
Nic necítí, nevnímá, jen v spánku kolébá se.
Je snad i v písni tvé jen chladná krása
hluchá?
Zapomněls, básníku, co veršům dává
ducha?
Neslyší, nevnímá, co básník říká slovy;
Díváš se – rozkvétá; promluvíš – neodpoví.

Парус

Михаил Юрьевич Лермонтов

Белеет парус одинокой
В тумане моря голубом!..
Что ищет он в стране далекой?
Что кинул он в краю родном?..

Играют волны - ветер свищет,
И мачта гнется и скрипит...
Увы! он счастья не ищет
И не от счастья бежит!

Под ним струя светлей лазури,
Над ним луч солнца золотой...
А он, мятежный, просит бури,
Как будто в бурях есть покой!

Соловей и роза

Александр Сергеевич Пушкин

В безмолвии садов, весной, во мгле ночей,
Поет над розою восточный соловей.
Но роза милая не чувствует, не внемлет,
И под влюбленный гимн колеблется и
дремлет.
Не так ли ты поешь для хладной красоты?
Опомнись, о поэт, к чему стремишься ты?
Она не слушает, не чувствует поэта;
Глядишь, она цветет; взываешь — нет
ответа.

Zimní večer

Alexandr Sergejevič Puškin

Bouře mlhou nebe skrývá,
Vichrem studí její hlas:
Tu zavýje jak zvěř divá,
Tu jak dítě pláče zas,
Tu se slámou honí chvíli
Vetché střechy staleté,
Tu jak poutník opozdilý
Na okno nám zaklepe.

Nuzná chýše u nás doma
Tmavá je a žalostná.
Copak že jsi, stařenko má,
Utichla tak u okna?
Jsi snad, bouře, družko moje,
Dlouhým vytím znavena,
Či snad dřímeš u pokoje
Šumícího vřetena?

Pij, má dobrá přítelkyně,
Družko mojí mladosti,
Utopme žal v rudém víně.
V srdci mír se rozhostí.
Zazpívej mi píseň známou,
Jak pták letěl za moře;
Zazpívej, jak časně ráno
Ke studánce dívka jde.

Bouře mlhou nebe skrývá,
Vichrem studí její hlas;
Tu zavýje jak zvěř divá,
Tu jak dítě pláče zas.
Pij, má dobrá přítelkyně,
Družko mojí mladosti,
Utopme žal v rudém víně.
V srdci mír se rozhostí.

Зимний вечер

Александр Сергеевич Пушкин

Буря мглою небо кроет,
Вихри снежные крутя:
То, как зверь, она завоет,
То заплачет, как дитя,
То по кровле обветшالой
Вдруг соломой зашумит,
То, как путник запоздалый,
К нам в окошко застучит.

Наша ветхая лачужка
И печальна, и темна.
Что же ты, моя старушка,
Приумолкла у окна?
Или бури завываньем
Ты, мой друг, утомлена,
Или дремлешь под жужжаньем
Своего веретена?

Выпьем, добрая подружка
Бедной юности моей,
Выпьем с горя; где же кружка?
Сердцу будет веселей.
Спой мне песню, как синица
Тихо за морем жила;
Спой мне песню, как девица
За водой поутру шла.

Буря мглою небо кроет,
Вихри снежные крутя;
То, как зверь, она завоет.
То заплачет, как дитя.
Выпьем, добрая подружка
Бедной юности моей,
Выпьем с горя; где же кружка?
Сердцу будет веселей.

Havran

Edgar Allan Poe

Jednou, když jsem v noční době mátožný a
blízký mdlobě
s ponurými spisy svými rozjímaje napůl
spal,
vytrhlo mě z mrákot spaní lehoulinké
zaťukání,
jako by mi z nenadání na dveře host
zaklepal.
„Někdo cizí,“ povídám si, „na dveře mi
zaklepal –
jenom to a nic víc dál.“

Vyvstává mi v mysli znova pochmurná noc
prosincová,
plná splínů ve hře stínů z oharku, co v krbu
vzplál.
A já toužil ukrýt hoře po ztracené Leonoře,
mé andělské Leonoře, kterou jsem tak
miloval,
s novým ránem smazat jméno, jež jsem
tolik miloval –
pohřbít je a nic víc dál.

Zaslechl jsem náhle v děsu zašustění na
závěsu,
tajemnější, zlověstnější, nežli jsem kdy
dříve znal;
abych skryl své rozrušení, říkal jsem si –
„Nic to není,
snad jen kdosi po setmění na návštěvu
zavítal –
host nějaký opozdilý na návštěvu zavítal; –
Tak to je a nic víc dál.“

Kuráž jsem zas nabyl v mžiku; říkám –
„Odpusť, návštěvníku,
už jsem klímal, špatně vnímal; byl bych
jistě dávno vstal;
klepal jsi však velmi jemně, u mých dveří
šátral němě,
vědět dříve, jdeš-li ke mně, byl bych tě
hned přivítal –“
a už otvíral jsem dveře, abych hosta
přivítal –
tam jen tma a nic víc dál.

The Raven

Edgar Allan Poe

Once upon a midnight dreary, while I
pondered, weak and weary,
Over many a quaint and curious volume of
forgotten lore —
While I nodded, nearly napping, suddenly
there came a tapping,
As of some one gently rapping, rapping at my
chamber door.
“Tis some visiter,” I muttered, “tapping at my
chamber door —
Only this and nothing more.”

Ah, distinctly I remember it was in the bleak
December;
And each separate dying ember wrought its
ghost upon the floor.
Eagerly I wished the morrow; — vainly I had
sought to borrow
From my books surcease of sorrow — sorrow
for the lost Lenore —
For the rare and radiant maiden whom the
angels name Lenore —
Nameless *here* for evermore.

And the silken, sad, uncertain rustling of each
purple curtain
Thrilled me — filled me with fantastic terrors
never felt before;
So that now, to still the beating of my heart, I
stood repeating
“Tis some visiter entreating entrance at my
chamber door —
Some late visiter entreating entrance at my
chamber door; —
This it is and nothing more.”

Presently my soul grew stronger; hesitating
then no longer,
“Sir,” said I, “or Madam, truly your
forgiveness I implore;
But the fact is I was napping, and so gently
you came rapping,
And so faintly you came tapping, tapping at
my chamber door,
That I scarce was sure I heard you” — here I
opened wide the door; —
Darkness there and nothing more.

Do temnot jsem dlouho hleděl, s hrůzou
stál jsem, aniž věděl,
zvuk ten prázdný, nevýrazný zda se mi
snad ve snu zdál;
mrtvé ticho kolem stálo, nic se víc v něm
neozvalo,
nežli pouhé „Leonoró?“ jež jsem do tmy
zašeptal,
s ozvěnou zpět „Leonoró!“ jež jsem do tmy
zašeptal –
jenom to a nic víc dál.

Plný snů a nepokoje vrátil jsem se do
pokoje;
v malé chvíli klepot sílí, od okna se zazní
zdál.
Na rámu tam cosi bylo, ťukalo to,
šramotilo;
mně se náhle rozjasnilo, že to vítr zafoukal.
Konec záhad, povídám si, to za oknem
zafoukal
vítr jen a nic víc dál.

Otevřel jsem okenice, tu mi vletěl do
světnice
havran starý, krákoravý, zašlých časů
dávný král;
bez ostychu síň si měří, vykračuje podél
dveří,
mává křídly, čechrá peří, pak si sed a
vyčkával –
na temenu busty bílé nade dveřmi vyčkával –
seděl jen a nic víc dál.

Trůnil tam jak bůžek snový, leskle černý,
ebenový,
obřadností, důstojností přes můj žal mě
rozesmál.
Oslovil jsem toho ptáka: „Nejsi vrána
ledajaká,
hloupý havran, co jen kráká; tvoje jméno
rád bych znal.
Pověz mi své bájně jméno, jímž ses v říši
noci zval.“
Havran pravil: „Nikdy dál.“

V úžasu nad jeho slovy zůstal jsem jak
tumpachový,
v mysli tápal, aniž chápal, co ten havran
povídal;

Deep into that darkness peering, long I stood
there wondering, fearing,
Doubting, dreaming dreams no mortal ever
dared to dream before;
But the silence was unbroken, and the stillness
gave no token,
And the only word there spoken was the
whispered word, “Lenore?”
This I whispered, and an echo murmured back
the word, “Lenore!” —
Merely this and nothing more.

Back into the chamber turning, all my soul
within me burning,
Soon again I heard a tapping somewhat louder
than before.
“Surely,” said I, “surely that is something at
my window lattice;
Let me see, then, what thereat is, and this
mystery explore —
Let my heart be still a moment and this
mystery explore;—
‘Tis the wind and nothing more!”

Open here I flung the shutter, when, with many
a flirt and flutter,
In there stepped a stately Raven of the saintly
days of yore;
Not the least obeisance made he; not a minute
stopped or stayed he;
But, with mien of lord or lady, perched above
my chamber door —
Perched upon a bust of Pallas just above my
chamber door —
Perched, and sat, and nothing more.

Then this ebony bird beguiling my sad fancy
into smiling,
By the grave and stern decorum of the
countenance it wore,
“Though thy crest be shorn and shaven, thou,”
I said, “art sure no craven,
Ghastly grim and ancient Raven wandering
from the Nightly shore —
Tell me what thy lordly name is on the Night’s
Plutonian shore!”
Quoth the Raven “Nevermore.”

Much I marvelled this ungainly fowl to hear
discourse so plainly,
Though its answer little meaning — little
relevancy bore;

nevsadil bych půlku pence, že kdo viděl
opeřence,
který bustě vprostřed věnce na hlavě by v
síni stál –
noční můru v těle ptáka, co na bustě v síni
stál,
stvěru jménem „Nikdy dál.“

Ale on zas byl jak němý, pozbyl ducha,
zdálo se mi,
svoje slova hádanková mlčením teď
přikrýval.
Řekl jsem si: „Jiní ptáci mnohem dřív se
k jihu ztrácí,
jen ten havran povídací se tu u mě náhle
vzal;
s ránem zmizí stejně jak má naděje, již svět
mi vzal.“
Havran řekl: „Nikdy dál.“

Jeho nové zakrácání vytrhlo mě
z přemítání.
Snad svou řečí mínil něčí příběh, co se
jinde stal,
chudáka či nešťastnice, kterým osud stále
více
deptal duši, chmuřil líce, až ten člověk
naříkal –
ubožáka bez naděje, který žalem naříkal
ta dvě slova – nikdy dál.

Postavil jsem křeslo svoje přímo k dveřím
do pokoje,
o tom tvorů do hororu jsem si více zjistit
přál;
usedl jsem na tom místě do lenošky proti
bustě,
abych zvěděl zcela jistě, co ten zašlých
časů král,
zlověstný pták z dávných časů, zrůdných
oblud strašný král
řící chtěl tím „Nikdy dál“.

Tak jsem seděl jen a váhal, mluvit více
jsem se zdráhal
k tomu ptáku, v jehož zraku lítý, žhnoucí
pohled plál;
a já strádal, a já hynul, dále klesal, jak čas
plynul,

For we cannot help agreeing that no living
human being
Ever yet was blessed with seeing bird above
his chamber door —
Bird or beast upon the sculptured bust above
his chamber door,
With such name as “Nevermore.”

But the Raven, sitting lonely on the placid
bust, spoke only
That one word, as if his soul in that one word
he did outpour.
Nothing farther then he uttered — not a feather
then he fluttered —
Till I scarcely more than muttered “Other
friends have flown before —
On the morrow *he* will leave me, as my Hopes
have flown before.”
Then the bird said “Nevermore.”

Startled at the stillness broken by reply so aptly
spoken,
“Doubtless,” said I, “what it utters is its only
stock and store
Caught from some unhappy master whom
unmerciful Disaster
Followed fast and followed faster till his songs
one burden bore —
Till the dirges of his Hope that melancholy
burden bore
Of ‘Never — nevermore’.”

But the Raven still beguiling my sad fancy into
smiling,
Straight I wheeled a cushioned seat in front of
bird, and bust and door;
Then, upon the velvet sinking, I betook myself
to linking
Fancy unto fancy, thinking what this ominous
bird of yore —
What this grim, ungainly, ghastly, gaunt, and
ominous bird of yore
Meant in croaking “Nevermore.”

This I sat engaged in guessing, but no syllable
expressing
To the fowl whose fiery eyes now burned into
my bosom’s core;
This and more I sat divining, with my head at
ease reclining

do závěsu, jenž se vinul jako dlouhý hebký šál,
ale *ona* do svých dlaní tento dlouhý hebký šál
nevezme již nikdy dál!

Vtom vzduch zhoustl, jak se zdálo,
vonným dýmem, světlo vzplálo
od pochodní z přídě lodní, na níž anděl
příplouval.
„Ach můj Bože!“ vzkřik jsem s chvěním,
„krutý úděl těžko změním!
Obdaruj mě zapomněním na tu, již jsi
k sobě vzal,
na ztracenou Leonoru, dívku, již jsi k sobě
vzal!“
Havran dodal: „Nikdy dál.“

„Proroku! Z tvé řeči mrazí, ať jsi pták, či
démon zkázy,
jehož z důli d'áblům k vůli satan sám by
posílal!
Zaklínám tě všemi běsy, řekni – řekni –
je-li kdesi
na zemi či pod nebesy živá voda, svatý
grál,
je-li, je-li pod hvězdami věčný život, svatý
grál?“
Nato havran: „Nikdy dál.“

„Proroku! Z tvé řeči mrazí, ať jsi pták, či
démon zkázy,
jménem nebe žádám tebe, slovo pravdy
abych znal –
řekni mi, zda v ráji svatí mohli by se
slitovati,
Leonoru zda mi vrátí, kterou jsem tak
miloval?
Kéž mi vrátí Leonoru, kterou jsem tak
miloval!“
Havran pravil: „Nikdy dál.“

„Mlč už, d'áble, stvůro ptačí! Tvoje řeč mě
v srdci tlačí!
Ať zas letí do podsvětí!“ z hrdla se mi
výkřik dral.
„Moje busta nejsou hřady, zmiz a pírkó
nenech tady!
Chci být sám a bez tvé rady, odleť, ztrat'
se, už se sbal!

On the cushion's velvet lining that the lamp-
light gloated o'er,
But whose velvet-violet lining with the lamp-
light gloating o'er,
She shall press, ah, nevermore!

Then, methought, the air grew denser,
perfumed from an unseen censer
Swung by seraphim whose foot-falls tinkled on
the tufted floor.
“Wretch,” I cried, “thy God hath lent thee —
by these angels he hath sent thee
Respite — respite and nepenthe, from thy
memories of Lenore;
Quaff, oh quaff this kind nepenthe and forget
this lost Lenore!”
Quoth the Raven “Nevermore.”

“Prophet!” said I, “thing of evil! — prophet
still, if bird or devil! —
Whether Tempter sent, or whether tempest
tossed thee here ashore,
Desolate yet all undaunted, on this desert land
enchanted —
On this home by Horror haunted — tell me
truly, I implore —
Is there — *is* there balm in Gilead? — tell me
— tell me, I implore!”
Quoth the Raven “Nevermore.”

“Prophet!” said I, “thing of evil! — prophet
still, if bird or devil!
By that Heaven that bends above us — by that
God we both adore —
Tell this soul with sorrow laden if, within the
distant Aidenn,
It shall clasp a sainted maiden whom the
angels name Lenore —
Clasp a rare and radiant maiden whom the
angels name Lenore.”
Quoth the Raven “Nevermore.”

“Be that word our sign of parting, bird or
fiend!” I shrieked, upstarting —
“Get thee back into the tempest and the Night's
Plutonian shore!
Leave no black plume as a token of that lie thy
soul hath spoken!
Leave my loneliness unbroken! — quit the
bust above my door!

Puť mé srdce ze svých spárů, odleť, ztrať
se, už se sbal!“
Havran krákl: „Nikdy dál.“

A ten pták se nehne stále, sedí dále, sedí
dále,
bílé bustě na tom místě jak by z hlavy
vyrůstal;
přízrak spící v lampy svitu, co mou
tesknou duši v skrytu
šerým stínem zahalí tu, krutý démon,
temný král;
a má duše tomu stínu, jímž ji halí temný král,
neunikne – nikdy dál!

Řádky napsané nad číší z lebky

George Gordon Byron

Nač ptát se, zda můj duch je zdrav;
Jsem pouhá lebka, míň než prach,
Z níž na rozdíl od živých hlav
Víc nevzejde již prázdný tlach.

Já žil, měl rád a pil jak ty;
Já zemřel: přežij mým kostem klid;
Mou lebku naplň – líp tvé rty
Než ústa červa políbit.

Chci býti raděj vína číš,
Než zemní červy v sobě hřát;
Svým obsahem stát bohu blíž,
Než slizkých plazů tišit hlad.

Kde důvtip dřívě domov měl,
Ať nápoj druhým jiskří dál;
Když, běda!, duch můj odumřel,
Nech vínem dolít svatý grál.

Jen pij a básni, příteli,
Když unaven jak já jsi již;
Tvé rány nápoj zacelí
A ty si s mrtvým připjíš.

Proč ne? Je k žití krátký čas
A těžko hlavám smutek skrýt;
Bez hlíny, červů mohou snáz
Dál k užítku nám ještě být.

Take thy beak from out my heart, and take thy
form from off my door!”
Quoth the Raven “Nevermore.”

And the Raven, never flitting, still is
sitting, *still* is sitting
On the pallid bust of Pallas just above my
chamber door;
And his eyes have all the seeming of a
demon's that is dreaming,
And the lamp-light o'er him streaming throws
his shadow on the floor;
And my soul from out that shadow that lies
floating on the floor
Shall be lifted — nevermore!

Lines inscribed upon a cup formed from a skull

George Gordon Byron

Start not — nor deem my spirit fled;
In me behold the only skull
From which, unlike a living head,
Whatever flows is never dull.

I lived, I loved, I quaffed, like thee:
I died: let earth my bones resign;
Fill up — thou canst not injure me;
The worm hath fouler lips than thine.

Better to hold the sparkling grape,
Than nurse the earth-worm's slimy brood;
And circle in the goblet's shape
The drink of gods, than reptile's food.

Where once my wit, perchance, hath shone,
In aid of others' let me shine;
And when, alas! our brains are gone,
What nobler substitute than wine?

Quaff while thou canst: another race,
When thou and thine, like me, are sped,
May rescue thee from earth's embrace,
And rhyme and revel with the dead.

Why not? since through life's little day
Our heads such sad effects produce;
Redeemed from worms and wasting clay,
This chance is theirs, to be of use.

Už nebudem toulat se noci

George Gordon Byron

Už nebudem toulat se noci
Dál spolu ty a já
Ač srdce láska má v moci
A měsíc neskryla tma

Vždyť ohně žár dřevo stráví
A tělo vyčerpá běh
A také srdce se znaví
A láska ztratí dech

Ač noci k lásce jsou zralé
Jen po úsvit dne víc ne
Už nebudem toulat se dále
Za noci měsíčné

Osamělost

George Gordon Byron

Na skále stát, dumat nad mořskou plání,
Klidně se dívat, jak les kreslí stíny,
V kraji, jenž nezná lidské panování,
Kde zřídkačdy čpí blízkost člověčiny;
Zlézt štíty hor, jít výš než opar líný,
Kde stáda koz v divoké pádí kráse;
Sám z bystřin pít, co duní do hlubiny;
To není samota, to je jen stát se
Součástí přírody a zcela odevzdat se

Jít ale sám uprostřed mnoha lidí,
Ztracená bytost v spěchajícím davu,
Co chce jen mít a vlastnit vše, co vidí,
Znavený poutník, bloudit bez pozdravu;
Jak marná snaha, ztišit světa vřavu!
Snad bychom nad tím pousmát se směli,
Kdyby i nám tak neproniklo v hlavu
To pachtění a všechen rozruch celý;
To je samota; to je být osamělý!

So, we'll go no more a roving

George Gordon Byron

So, we'll go no more a roving
So late into the night,
Though the heart be still as loving,
And the moon be still as bright.

For the sword outwears its sheath,
And the soul wears out the breast,
And the heart must pause to breathe,
And love itself have rest.

Though the night was made for loving,
And the day returns too soon,
Yet we'll go no more a roving
By the light of the moon.

Solitude

George Gordon Byron

To sit on rocks, to muse o'er flood and fell,
To slowly trace the forest's shady scene,
Where things that own not man's dominion
dwell,
And mortal foot hath ne'er or rarely been;
To climb the trackless mountain all unseen,
With the wild flock that never needs a fold;
Alone o'er steeps and foaming falls to lean;
This is not solitude, 'tis but to hold
Converse with Nature's charms, and view her
stores unrolled.

But midst the crowd, the hurry, the shock of
men,
To hear, to see, to feel and to possess,
And roam alone, the world's tired denizen,
With none who bless us, none whom we can
bless;
Minions of splendour shrinking from distress!
None that, with kindred consciousness endued,
If we were not, would seem to smile the less
Of all the flattered, followed, sought and sued;
This is to be alone; this, this is solitude!